

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

1253

Resolució del president de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears per la qual es formula l'informe ambiental estratègic sobre el Pla Especial per a l'adequació de l'accés a Cala Varques i dotació d'aparcament de vehicles (TM de Manacor) (Exp. 36e/2022)

Vist l'informe tècnic amb proposta de resolució de dia 22 de novembre de 2022, i d'acord amb l'article 8.1.a) del Decret 3/2022, de 28 de febrer, pel qual s'aproven l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) (BOIB núm. 31 d'1 de març de 2022),

RESOLC FORMULAR:

L'informe ambiental estratègic sobre el Pla Especial per a l'adequació de l'accés a Cala Varques i dotació d'aparcament de vehicles (TM de Manacor), en els termes següents:

1. Determinació de subjecció a avaluació ambiental i tramitació

L'Ajuntament de Manacor aporta la documentació per a la tramitació d'una AAE simplificada, atès que el Pla Especial afecta a una reduïda extensió de territori, sent d'aplicació l'art 12, apartat 3: «Seran objecte d'avaluació ambiental estratègica simplificada els plans i els programes esmentats en les lletres a) i b) de l'apartat 1 d'aquest article, i les seves revisions, que estableixin l'ús, en l'àmbit municipal, de zones d'extensió reduïda.», en relació amb l'establiment d'un marc per a la futura autorització de projectes sotmesos a avaluació d'impacte ambiental relatiu a ordenació del territori rural (art. 12, apartat 1, lletra a) i a l'afecció d'espais xarxa natura 2000 (art. 12, apartat 1, lletra b).

2. Descripció i ubicació del pla

L'objecte del pla especial és corregir la situació actual a Cala Varques (TM de Manacor), en relació amb el seu accés i les zones per a l'aparcament de vehicles. En l'actualitat, els vehicles només poden estacionar-se, en condicions de seguretat, en dos trams del traçat antic desafectat de la carretera Ma-4014 (Felanitx-Porto Cristo), sense que constin els títols habilitants d'aquests aparcaments ni que hagin tramitat l'avaluació ambiental.

El primer tram de l'itinerari des d'on s'estaciona, es realitza per la vora de la carretera, sense voral i amb una longitud de 275 m a 465 m. El segon tram de l'itinerari és per camí públic amb accés controlat. El tercer tram es realitza per una senda per a vianants que discorre per propietat privada amb accessos tancats al públic, on es boten les parets o tanques que separen les finques.

Les actuacions previstes al Pla especial, d'acord amb les determinacions del PIAT, són les següents:

- Adequació del camí públic sense pavimentar, amb una longitud d'uns 1.460 m i una amplària d'entre 6 i 7 m, en aquells trams on sigui necessari, per tal de facilitar el trànsit de bicicletes, l'accés dels veïnats i vehicles d'emergències, i, si s'escau, d'extinció d'incendis. Es realitza sobre espai viari sense vegetació i no es modifica el seu traçat actual, ni les seves característiques.
- Instal·lació d'una zona d'aparcament a l'inici del camí, localitzada fora d'àrea de protecció territorial (APT) de carreteres, amb una superfície de 0,066 ha, longitud lineal de 101,5 m (82,0 + 19,5) i profunditat de 6,5 m, així com ubicació d'una caseta de control. Disposarà de 32 places per a vehicles, totes elles adaptades, i es realitzarà a una franja amb conreus de secà, amb vegetació agrícola sense valor específic. El tancament serà de reixeta cinètica i pals de fusta.
- Plantació de 17 arbres a la zona d'aparcament, preveient-se la possibilitat de conservar els arbres que siguin compatibles i segurs, i trasplantar aquells que reuneixin les condicions per aquesta operació (garrovers en bon estat de conservació). Es mantindran els ullastres que siguin compatibles funcionalment.
- Instal·lació de mobiliari per a l'estacionament d'un mínim de 15 bicicletes al final de l'actual camí públic.
- Adequació de l'actual sender o camí de vianants, de titularitat privada, amb una longitud aproximada de 700 m i una amplada que va des de 2,15 m fins a 4,5 m, que connecta el camí públic amb la cala. Es preveu que disposi d'una amplada de 5,5 m (0,38 ha), incloent-hi el sender actual i les seves voreres, on consta la presència d'ullastrar, amb masses de pinar.

D'altra banda, es preveu rectificar el traçat del primer tram del sender, de forma que disposi d'una superfície més regular, per a permetre el pas de vianants, de vehicles d'emergències i, si s'escau, de vehicles d'extinció d'incendis, adequant-lo a les tanques de pedra existent i al límit cadastral de la parcel·la on hi ha un habitatge (Cas Garriguer).

A més, s'hauran d'executar les següents actuacions complementàries:

- Expropiació de l'espai necessari per a l'estacionament, fora d'àrea de protecció territorial (APT) de carreteres.
- Expropiació d'una franja de 6 m d'amplària, des del final del camí públic fins al límit del DPMT (661 m de longitud total), que quedarà delimitada a ambdós costats del sender mitjançant reixeta cinegètica de malla ampla suportada per pals de fusta, d'acord amb el que determina la norma 22 del Pla Territorial de Mallorca, l'article 6 del Decret llei 9/2020 i la normativa del planejament general municipal respecte de les malles metàl·liques de tancament. També, senyalització d'aquest sender, d'acord amb les característiques estètiques pròpies dels espais de Xarxa Natura 2000.
- Desplaçament de l'actual sistema de limitació d'accés de vehicles, de forma que quedi situat immediatament després de l'estacionament previst.
- Implementació d'un sistema de reserves i gestió de les places d'aparcament.
- Desenvolupament d'accions per a evitar l'estacionament de vehicles a la zona d'estacionament actual, per tal que no suposi un increment del nombre d'usuaris.

Redistribució del parcel·lari, de forma que es mantinguin les superfícies de les actuals parcel·les, sense fer canvis físics en el terreny.

3. Avaluació dels efectes previsibles

Segons el DAE, els impactes ambientals durant la fase d'execució del projecte, com l'emissió de pols, la generació de renous, el risc d'incendi, l'alteració del relleu o les afeccions sobre els hàbitats, no es consideren significatius amb la incorporació de les mesures correctores o compensatòries previstes al Pla Especial. Durant la fase de funcionament, es consideren efectes positius sobre el medi ambient, com la recuperació de vegetació natural, a causa de l'ordenació de l'accés a la cala i la reducció del trànsit dispers de persones per la zona forestal, així com una disminució de la intensitat d'ús de la platja per la menor capacitat de l'aparcament autoritzat per a vehicles, entre d'altres.

No obstant això, cal tenir en compte que el Servei de Planificació al Medi Natural informa desfavorablement al canvi de traçat del camí de vianants fins a la cala, dins espai protegit, previst al Pla Especial, així com a la pretensió que aquest camí es condicioni (eixamplament) per a permetre la circulació de vehicles d'emergència, atès que implicarà la destrucció d'hàbitats naturals d'interès comunitari (HIC). Es requereix també una anàlisi més rigorosa de l'alternativa zero, que suposa mantenir l'estatus del tram privat del camí de Cala Varques en el seu estat actual, no creant cap infraestructura nova ni dins l'espai protegit (per les afectacions directes) ni al seu entorn (per les afectacions indirectes relacionades amb una major afluència de persones) i sense proposar actuacions de facilitació d'accés, que només poden suposar un increment de la pressió humana. D'altra banda, cal justificar amb major detall que la ubicació per a l'aparcament de vehicles proposada, és la més idònia des del punt de vista ambiental, en comparació amb la seva ubicació dins l'àrea de protecció territorial (APT) de carreteres o a les àrees que varen quedar en desús per la rectificació de les corbes de la carretera Ma-4014 (entre els punts quilomètrics 9,4 i 9,9), o fins i tot, respecte de l'accés mitjançant transport públic, així com preveure un accés a peu segur per als vianants.

4. Consultes a les administracions públiques afectades i persones interessades

L'òrgan ambiental ha realitzat consulta a les següents administracions previsiblement afectades:

- DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat.
- Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica.
- Servei d'Espais Naturals, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei d'Ordenació del Territori, de la Direcció General de Territori i Paisatge.
- Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat.
- Servei de Costes i Litoral, de la DG de Territori i Paisatge.
- Direcció Insular de Territori i Paisatge, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular de Patrimoni, del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca.
- Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca.
- GOB.
- Terraferida.
- Amics de la Terra.

En el moment de redactar el present informe s'han rebut els següents informes de les administracions consultades:

- La DG d'Emergències i Interior, de la Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat, amb data 8 d'abril de 2022, va informar el següent:

Es conclou que:

Una vegada examinada la documentació, es considera que el Pla Especial d'adequació de l'accés a Cala Varques i d'aparcament de vehicles al Terme Municipal de Manacor es pot informar favorablement, atès que no introdueix nous riscos per a les persones i béns respecte als existents prèviament.

El projecte haurà de mantenir les mesures de protecció descrites al Pla Especial i contemplar la possibilitat d'arribada de vehicles d'emergència fins a la zona de platja en cas de necessitat.

Se suggereix recollir al projecte qualche tipus d'informació a la població sobre la delimitació de la zona d'alt risc d'incendi forestal.

-El Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (DG d'Energia i Canvi Climàtic), de la Conselleria de Transició Energètica, Sectors Productius i Memòria Democràtica, amb data 24 de maig de 2022, va informar el següent:

Es conclou que:

Per poder emetre l'informe que avaluï el potencial impacte directe i induït sobre el consum energètic, així com l'adequació a la normativa vigent en matèria de canvi climàtic, s'ha de presentar:

-La documentació requerida segons l'art. 20 de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica que s'indica:

- a) Una anàlisi del seu impacte sobre les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle directes i induïdes, així com mesures destinades a minimitzar-les o compensar-les en cas que no es puguin evitar.
- b) Una anàlisi de la vulnerabilitat actual i prevista davant els efectes del canvi climàtic i mesures destinades a reduir-la.
- c) Una avaluació de les necessitats energètiques del seu àmbit d'actuació i la determinació de les mesures necessàries per minimitzar-les i per garantir la generació d'energia d'origen renovable.

-S'hauran d'analitzar altres alternatives per al Pla Especial (PE) amb manco impacte sobre el consum energètic i vulnerabilitat sobre el territori des de la perspectiva climàtica. Es recomana analitzar l'ús de bussos llançadores des del poble (amb la possible construcció d'un pàrquing dins sòl urbà), o controlar el nombre de visitants a espais protegits, es recorda que la gestió integral del territori no només ha d'estudiar la perspectiva turístic-econòmica, sinó també la climàtica, per la qual cosa, també es pot comprovar si el PIAT obliga a realitzar aquestes actuacions o és més aviat un marc d'actuació en cas que es vulguin fer accions en l'àrea objecte del Pla Especial.

-Atès que s'ha fet esment al camí com a via per a vehicles d'emergència, s'hauria de revisar si un pàrquing a l'entrada d'un camí on poden circular vehicles d'emergència no podria suposar un obstacle en cas d'emergència si els vehicles aparcats decideixen sortir ràpidament en cas d'un incendi o semblant, i, per tant, endarrerir les tasques d'emergències, i augmentar el dany sobre els espais protegits.

-Atès que el projecte implica l'ocupació de terreny (ampliació del sender) dins espai natural protegit, i, per tant, la reducció d'una superfície considerada com a embornal de CO₂, s'haurà de justificar aquesta acció. I avaluar si la creació del pàrquing amb 32 places no suposarà realment un increment de la pressió antròpica, ja que si es vol crear el pàrquing per evitar l'aparcament massiu de cotxes (més de 32) a la carretera Ma-4014 això suposarà una disminució dels visitants, per tant, no s'entén que es vulguin ampliar els camins quan han estat funcionant sense problemes per a una població de visitants superior a la que crearà el pàrquing de 32 places.

-Atès que Cala Varques és visitada per turistes que arriben en barques s'ha de tenir en compte la pressió que aquests visitants fan sobre la costa i la seva ocupació.

-La Direcció Insular de Patrimoni, del Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística del Consell de Mallorca, amb data 26 de maig de 2022, va informar el següent:

Entorn de la infraestructura objecte del Pla Especial, s'hi troben alguns elements que figuren en el Catàleg d'elements i espais protegits del terme municipal de Manacor. Aquests elements estan inclosos en el Catàleg d'elements i espais protegits del terme municipal de Manacor amb els codis:

-Murs catalogats: MU-002 a més d'uns trams importants de murs al llarg del camí públic que va des de la carretera Ma-4014 fins a l'inici del sender de baixada a la cala.

-Jaciments arqueològics: JA-133, JA-229, JA-231 i JA-232, dels quals resulta afectat únicament el seu entorn de protecció.

-Jaciment paleontològic: JP-011 i el seu entorn de protecció.

Aquesta parcel·la és rica en elements patrimonials, especialment murs de pedra en sec, que delimiten la finca o separen els sementers.

Atès l'exposat considerem

1. per norma general les zones que tenen cautela patrimonial no poden ser objecte d'instal·lacions que puguin afectar les mateixes restes, l'entorn, les visuals i els accessos.

2. en aquest cas, el nou camí no afectaria els béns patrimonials directament, sinó el seu entorn.

3. l'eixerna de la vegetació prevista (camí de 3,5 m d'amplada) s'hauria de fer dins els entorns de protecció amb supervisió tècnica per evitar afectar els béns i documentar si alguna resta es trobés en el traçat del camí.

4. la proposta definitiva i l'eventual projecte d'adequació del camí públic que s'executi i en l'adequació de la nova baixada senderista s'haurà de fer especial esment per garantir la integritat de tots els elements patrimonials.

-El Servei de Planificació al Medi Natural, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 31 de maig de 2022, va informar el següent:

Es conclou que:

Atès que l'objecte del pla és el control de l'accés i l'ordenació dels aparcaments a la platja aïllada de Cala Varques, mitjançant l'habilitació d'un accés públic, adequat i la implantació d'una zona d'aparcament de vehicles.

Atès que l'àmbit d'actuació del projecte queda inclòs dins el LIC ES5310098 Cales de Manacor, qualificat des d'un punt de vista urbanístic com a sòl rústic protegit amb la categoria d'àrea natural d'especial interès (ANEI) i àrea de prevenció de riscos (APR) d'incendis.

Atès que la qualitat i importància d'aquest lloc de la Xarxa Natura 2000 es basa en la presència d'hàbitats naturals d'interès comunitari (HIC) inclosos en l'annex I de la Directiva Hàbitats com l'HIC 5330 (Matolls termomediterranis i predesèrtics), l'HIC 9320 (Bosc de Olea i Ceratonia), l'HIC 6220* (Prats i erms mediterranis amb gramínies i anuals, basòfils (Thero-Brachyopodieta), l'HIC 7220* (Deus petrificants amb formació de tuf (Cratoneurion)) i 2110 (Dunes mòbils embrionàries).

Atès que la protecció dels HIC esmentats anteriorment, implica la conservació de les espècies que conformen la seva fauna característica, especialment les espècies d'interès comunitari, com la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), la ratapinyada de cova (*Miniopterus schreibersi*), la ratapinyada de ferradura gran (*Rhinolophus ferruquinum*), la ratapinyada de ferradura mitjana (*Rhinolophus mehelyi*), la ratapinyada de musell llarg (*Myotis myotis*), el calàpet (*Bufotes balearicus*), l'erició de terra (*Atelerix algirus*), les onze espècies d'aus incloses a l'Annex I de la Directiva Aus que s'han inventariat a l'espai (*Aredea purpurea*, *Burhinus oedipinus*, *Caprimulgus europaeus*, *Circus aeruginosus*, *Egretta garzetta*, *Falco peregrinus*, *Galerida theklae*, *Larus audouinii*, *Nycticorax nycticorax*, *Phalacrocorax aristotelis*) i d'altres espècies incloses al Llistat d'espècies silvestres en règim de protecció especial i/o al Catàleg espanyol d'espècies amenaçades presents al LIC.

Atès que el projecte preveu l'eliminació de vegetació natural i la pavimentació de superfície ocupades per HIC, per tal d'habilitar una pista forestal de 5,5 m d'ample, per dins els terrenys inclosos en el LIC, per facilitar la circulació de vianants i permetre fins i tot el trànsit de vehicles motoritzats.

Atès que el pla preveu l'ampliació i el canvi de traçat del tram privat del camí de Cala Varques (que actualment només és un tirany), per la qual cosa no li és aplicable la Circular, de 4 de novembre de 2015, del conseller de Medi Ambient, Agricultura i Pesca sobre la tramitació de les avaluacions ambientals, que contempla certes actuacions que es pot considerar que no tenen efectes significatius sobre els espais de la Xarxa Natura 2000.

Atès que, des del punt de vista de la Xarxa Natura 2000, no és admissible cap pèrdua neta de superfície ocupada per HIC, ja que la Directiva Hàbitats encomana dins els llocs declarats com a integrants de la Xarxa Natura 2000, el manteniment del seu estat de conservació favorable, cosa que significa que la seva superfície s'ha de mantenir igual o bé s'ha d'ampliar, però en cap cas pot minvar.

Atès que el pla preveu la construcció d'una zona d'aparcament dins els camps de conreu immediats al LIC (dins la seva àrea d'influència), que són el lloc escollit per les aus estepàries inventariades al LIC, per nidificar en terra i que són també l'àrea d'alimentació i campeig dels rapinyaires protegits inventariats al LIC.

Atès que és necessari desenvolupar accions per tal que l'actuació no impliqui un increment del nombre d'usuaris ni la continuació de l'aparcament a àrees on està prohibit, però aquestes actuacions, que haurien de ser un tema essencial a resoldre per aquest pla d'accés, no venen contemplades ni a la memòria ni al document ambiental.

Atès que el pla no estableix cap marc per regular les activitats de risc que se sap que es desenvolupen des de fa anys dins aquest espai protegit que tenen efectes negatius per la conservació de la natura, com l'escalada, el psicobloc, l'encesa de fogueres, l'abandonament de residus, la instal·lació sense autorització d'establiments per l'expedició de menjars i begudes, etc.

Atès que el document ambiental evita i descarta considerar l'alternativa zero, tot i ser perfectament viable i tot i que permetria proposar millores de la situació actual, sense haver d'invertir en la creació i manteniment de noves infraestructures dins un espai protegit.

Atès que l'elecció de l'alternativa zero obliga que el pla proposi mesures (que no s'han recollit al pla), dirigides a verificar el compliment de la llei respecte de l'aparcament a zones prohibides, respecte de l'accés amb el permís de la propietat i respecte de les activitats que suposen un risc per a la conservació de la flora i fauna.

Atès que una millora de l'accessibilitat sempre ha significat, a la llarga, una major pressió humana sobre el lloc que es fa més accessible i que aquesta pressió sobre el medi natural sempre guarda una relació directa i proporcional a l'amplada del camí i a la facilitat d'accés.

Atès que l'aprovació de plans especials d'ordenació territorial per ordenar els accessos i aparcaments a platges aïllades que així ho requereixin, no és una obligació determinada pel PIAT, sinó una possibilitat i que, tanmateix, la redacció d'aquests plans no significa que s'hagi de contemplar necessàriament la construcció de noves infraestructures dins un espai protegit, cosa, tanmateix, impossible per totes les cales aïllades, bé sigui per qüestions ambientals o per qüestions geogràfiques.

Atès que en el cas de Cala Varques, són les limitacions ambientals les que fan totalment desaconsellable que aquest pla en els termes en què es presenta, s'arribi a desenvolupar, per les previsible repercussions ambientals que suposarà pels hàbitats i les espècies d'interès comunitari per les quals es va declarar el lloc de la Xarxa Natura 2000.

Atès que el mateix document ambiental reconeix afectacions possibles, per l'habilitació del camí dins l'espai de la Xarxa Natura 2000, sobre els HIC 5330, 9320 i 9540 i també sobre la tortuga mediterrània, però obvia tots els impactes ambientals derivats d'una major accessibilitat, que són els realment preocupants i impactants per un espai protegit de la Xarxa Natura 2000.

Atès que l'execució d'aquest pla, tal com ve redactat, no només suposarà un increment de la pressió humana sobre aquest espai protegit, sinó que, a més a més, introduirà un nou element d'impacte ambiental, per l'arribada de vehicles motoritzats, que ara no tenen ni la possibilitat d'accedir-hi i que no aporten cap millora per la tranquil·litat ni la naturalitat d'aquest espai protegit.

Atès que el pla no contempla cap mesura per eliminar les àrees de la carretera Ma-4014 on s'aparcia actualment, de tal forma que és previsible que, si en lloc de disminuir les àrees d'aparcament, es creen de noves, lògicament l'afluència de visitants serà major i la pressió humana sobre el medi natural, també.

Atès que, si la presència humana a la zona litoral augmenta, els HIC i les espècies costaneres d'interès comunitari s'han de veure també afectades.

Atès que l'article 6.2 de la Directiva Hàbitats i l'article 46.2 de la Llei 42/2007 que el transposa, encomanen als estats membres de la Unió Europea, adoptar les mesures apropiades per a evitar, en les zones especials de conservació, el deteriorament dels hàbitats naturals i dels hàbitats d'espècies.

Atès que, si el que proposa el pla especial és millorar l'accés a Cala Varques, permetent l'accés per la zona privada on actualment els usuaris entren sense permís, sense preveure la regulació de zones de carretera on s'aparcia actualment (que vendran a sumar-se a la nova àrea d'aparcament prevista pel pla) i sense preveure la regulació de les activitats perilloses que pertorben la tranquil·litat dels penya-segats que les aus protegides precisen per nidificar, no es pot considerar que l'aplicació d'aquest pla, tal com ve redactat, permeti mantenir o millorar l'estat de conservació favorable dels hàbitats i les espècies d'interès comunitari.

Atès que moltes de les mesures correctores que proposa el document ambiental, són per corregir els nous impactes ambientals que suposaran les actuacions i noves infraestructures previstes pel pla, més que per regular els usos inadequats que estan afectant des de fa anys aquest espai protegit.

Per tot això, pels efectes significatius sobre el medi ambient que pot tenir l'execució del pla, s'informa desfavorablement el Pla especial d'accés a Cala Varques, promogut per l'Ajuntament de Manacor, dins el LIC ES5310098 Cales de Manacor, perquè pot causar afeccions negatives significatives sobre els hàbitats naturals i les espècies d'interès comunitari pels quals es va declarar aquest espai de la Xarxa Natura 2000.

-El Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl, de la DG d'Espais Naturals i Biodiversitat, amb data 1 d'agost de 2022, va informar el següent:

Es conclou que:

-Ateses les característiques i la naturalesa de l'assumpte de referència, s'informa el següent:

-Respecte al camí actualment intransitable amb vehicle que es pretén adequar a través del desenvolupament del pla, es fan les següents consideracions:

a) Caldrà adequar, a banda i banda del vial, una franja de seguretat de 10 m d'amplada mínima amb actuacions preventives de control del combustible vegetal, de conformitat amb l'art. 77 de la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears i de la Resolució del conseller de Medi Ambient i Territori, de 15 de febrer de 2021, d'aprovació de les instruccions per determinar les característiques específiques de les franges de seguretat i altres mesures d'autoprotecció en zones interfacie urbà-forestal. Aquesta franja haurà de ser tinguda en compte a efectes de servitud o possibilitat de fer l'actuació respecte als propietaris, almenys a través d'un compromís ferm del titular del terreny que permeti fer l'actuació pels responsables del manteniment del camí.

b) S'adequaran senyals de perill d'incendi forestal, indicant que es tracta d'una zona d'alt risc d'incendi forestal (risc extrem), com a mínim al principi i al final del camí.

c) El disseny de la infraestructura viària tindrà en compte criteris que permetin una amplada suficient per al pas dels mitjans terrestres d'emergència (BRP, BFP), així com els radis de corba, tipologia de ferm, drenatges transversals, entrecreuaments i espai final per voltejar. En cas que s'executi el camí i a efectes de maximitzar la seva durabilitat per rodament i escorrençia, es recomana que aquest sigui construït amb un ferm dur, estable i suficientment resistent en els trams de major pendent.

d) El pla haurà de preveure la restricció i control de pas, de tal forma que únicament puguin passar vehicles d'emergència (incloent-hi els mitjans terrestres d'extinció d'incendis), gestió i manteniment del camí i cala a part.

e) Durant la realització de les obres d'adequació o manteniment del camí caldrà complir el Decret 125/2007, de 5 d'octubre, pel qual es dicten normes sobre l'ús del foc i es regula l'exercici de determinades activitats susceptibles d'incrementar el risc d'incendi forestal, especialment pel que fa a les mesures de prevenció durant l'època de perill d'incendi forestal i les accions conjunturals de prevenció (art. 8.2.c).

-La Direcció Insular d'Urbanisme, del Departament de Territori del Consell de Mallorca, amb data 8 de setembre de 2022, va informar el següent:

Tot i que no s'adjunta normativa urbanística al pla especial, justificat en què la normativa sectorial que desenvolupa és d'aplicació directa, atès que el pla especial determina les condicions de les infraestructures proposades, caldrà indicar quina part del seu contingut té caràcter normatiu, tant pel que fa a la documentació com a la planimetria per tal de poder procedir a la seva publicació en el BOIB.

5. Anàlisi dels criteris de l'annex V de la Llei 21/2013, de 9 de desembre d'avaluació ambiental

L'adequació del camí de vianants prevista al Pla Especial té afecció directa als HIC 5330 i 9540, que es troben al LIC ES5310098 «Cales de Manacor», podent afectar també la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), molt abundant al matollar, motiu en el qual es basa principalment l'informe desfavorable del Servei de Planificació al Medi Natural. D'altra banda, cal tenir en compte que part de la zona d'estudi es correspon amb una zona amb risc extremadament alt d'incendi forestal i compta amb elements d'interès patrimonial. Així mateix, es considera beneficiosa pel medi ambient la regulació de l'estacionament prevista al Pla Especial, sempre que aquesta vengui acompanyada de mesures efectives per evitar l'estacionament a altres indrets pròxims a la cala, com els trams desafectats de la carretera Ma-4014.

En tot cas, es considera que, vistes les afeccions del projecte a l'espai Xarxa Natura 2000, s'ha d'excloure la part del projecte relativa al condicionament del sender privat d'accés a la cala per a vianants, com va quedar expressat a l'informe del Servei de Planificació al Medi Natural. Respecte de la resta d'actuacions, fora d'espai protegit, sempre que aquestes es desenvolupin incorporant les mesures ambientals previstes a l'EIA i els condicionants del present informe, suposaran efectes beneficiosos pel medi ambient.

Conclusions de l'informe ambiental estratègic

Primer.-No subjectar a avaluació ambiental estratègica ordinària el Pla Especial per a l'adequació de l'accés a Cala Varques i dotació d'aparcament de vehicles (TM de Manacor), supeditat al compliment de les mesures ambientals previstes al document ambiental estratègic, signat pel Sr. Àngel Maria Pomar i Gomà, biòleg, i per la Sra. Clara Fuertes Salom, ambientòloga, amb data novembre de 2021, i els condicionants següents:

1. El Pla Especial no podrà incloure cap actuació d'adequació del sender d'accés privat a Cala Varques per a vianants (modificació del traçat, eixamplament, instal·lació de tancament a ambdós costats del camí...), ateses les possibles afeccions als HIC existents dins el LIC ES5310098 «Cales de Manacor», i sobre la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*).

2. En tot cas, preveure, dins la senyalització del sender de vianants d'accés a la cala, l'avertiment que es tracta d'un espai natural protegit amb risc extremadament alt d'incendi forestal, de totes aquelles accions prohibides que puguin incrementar aquest risc o derivin en efectes adversos sobre el medi ambient, així com que no es pot transitar per altres tiranys o camins diferents del principal per accedir a Cala Varques.

3. Abans d'executar el projecte de nou aparcament de 32 places, tant els trams desafectats de la carretera Ma-4014, com altres indrets susceptibles de ser utilitzats com a zona d'estacionament per a vehicles pròxims a la cala, s'han d'haver inhabilitat amb sistemes efectius que evitin l'aparcament (pilons, per exemple, o altres).

Aquestes mesures hauran de ser suficients i proporcionades per a poder assegurar que no es produirà un increment d'usuaris a l'espai protegit, sinó una disminució notable i suficient d'usuaris que permeti assegurar que no es posarà en compromís l'estat de conservació

de l'espai protegit i que no s'incrementaran els riscos per a les persones i pels valors naturals.

4.S'haurà de fer especial esment en garantir la integritat de tots els elements patrimonials, com els murs de pedra en sec, en les actuacions previstes al projecte.

5.Atès que l'àmbit d'actuació es localitza sobre una massa subterrània amb moderada vulnerabilitat a la contaminació, s'hauran de preveure mesures per evitar l'abocament de substàncies contaminants, així com preveure bones pràctiques contra la contaminació atmosfèrica, durant la fase d'obres.

Per altra banda, es recomana:

-Preveure els canals de comunicació adients per a informar a la ciutadania del funcionament de la nova zona d'estacionament per a vehicles, sistema de reserves i la prohibició d'estacionament a altres indrets pròxims a la cala.

-Promoure la instal·lació de panells informatius a través de noves tecnologies per senyalitzar l'ocupació a temps real del nou aparcament, els quals hauran d'estar operatius durant la temporada de màxima afluència de visitants a la cala.

-Iniciar els tràmits oportuns per a l'expropiació dels terrenys ocupats pel sender privat d'accés a Cala Varques, per a garantir l'accés als usuaris com a via única.

-Senyalitzar un itinerari públic senderista des de S'Estany den Mas, aprofitant la servitud de trànsit del DPMT o per la ruta que resulti més escaient.

Així mateix, es recorda que:

-El futur projecte d'aparcament en rústic haurà de ser sotmès al tràmit d'avaluació ambiental.

-Les actuacions que es duuguin a terme dins domini públic marítim-terrestre hauran de disposar prèviament de l'autorització d'administració competent.

-D'acord amb la Direcció Insular d'Urbanisme, atès que el pla especial determina les condicions de les infraestructures proposades, caldrà indicar quina part del seu contingut té caràcter normatiu, tant pel que fa a la documentació com a la planimetria per tal de poder procedir a la seva publicació en el BOIB.

Segon. Es publicarà el present informe ambiental al Butlletí Oficial de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 31.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental. A més, es donarà compte al Ple de la CMAIB i al subcomitè tècnic d'Avaluació d'Impacte Ambiental (AIA).

Tercer. L'informe ambiental estratègic perdrà la seva vigència i cessarà en la producció dels efectes que li són propis si, una vegada publicat en el BOIB, no s'hagués procedit a l'aprovació del pla o programa en el termini màxim de quatre anys des de la publicació, d'acord amb el que disposa l'article 31.4 de la Llei 21/2013.

Quart. L'informe ambiental estratègic no serà objecte de cap recurs, sense perjudici del que, si és el cas, escaigui en via administrativa o judicial davant de l'acte d'aprovació del pla o programa, d'acord amb el que disposa l'article 31.5 de la Llei 21/2013.

Cinquè. Aquesta resolució s'emet sense perjudici de les competències urbanístiques, de gestió o territorials de les administracions competents i de les autoritzacions o informes necessaris per a l'aprovació.

(Signat electrònicament: 13 de febrer de 2023)

El president de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

